

Digitaalinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa: Esiopettajien kokemuksia digitaalisen pedagogiikan hyödyntämisestä

Kasvatustieteiden kandidaatintutkielma

Oona Kalliolepo

18.4.2024

Rauma

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

,

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Kasvatustieteet

Tekijä: Oona Kalliolepo

Otsikko: Digitaalinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa: Esiopettajien kokemuksia digitaalisen pedagogiikan hyödyntämisestä

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Anitta Melasalmi

Sivumäärä: 26 sivua

Päivämäärä: 18.4.2024

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää millaista digitaalista pedagogiikkaa varhaiskasvatuksen esiopettajat hyödyntävät opetuksessaan ja millä tavalla sitä hyödynnetään, sekä miten varhaiskasvatuksen esiopettajat määrittelevät digitaalisen pedagogiikan. Tutkimuksessa selvitettiin lisäksi, miten käytännön taidot ja oma tuottaminen digipedagogiikkaan liittyvät näkyvät varhaiskasvatuksen esiopettajien määritelmässä. Tutkimusaineisto on kerätty haastatteleamalla kahta Pirkanmaalaista varhaiskasvatuksen esiopettajaa sekä havainnoimalla heidän digitaalisen pedagogiikan käyttöä esiopetuksessa yhden päivän ajan. Haastattelu toteutettiin puolistrukturoituna haastatteluna. Molemmille haastateltaville esitettiin samat kysymykset, joihin he vastasivat omin sanoin. Haastateltavat kuuluivat kysymykset vasta haastatteluvaiheessa. Haastattelujen jälkeen saatu aineisto litteroitiin ja analysoitiin. Aineisto analysoitiin teorialähtöisesti. Havainnointia varten valmistin digitaalisen toiminnan havainnointilomakkeen, jota täytin havainnointipäivän ajan. Molempien ryhmien havainnoinnissa käytössä oli sama havainnointilomake-pohja. Tutkimustulokset osoittavat, että varhaiskasvatuksen esiopettajat käyttävät digitaalista pedagogiikkaa esiopetuksen tukena useamman kerran esikoulupäivän aikana. Esiopettajien mukaan digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen vaatii suunnittelua etukäteen ja perehtymistä laitteistoon sekä rohkeutta, innokkuutta ja oma-aloitteisuutta. Haastattelujen perusteella tarvittava digitaalinen osaaminen hankitaan pääasiassa erilaisten koulutusten avulla sekä hyödyntämällä digivastaavien osaamista ja apua. Tutkittavien varhaiskasvatuksen esiopettajien päiväkodissa on mahdollista saada hyvä koulutus digitaalisen pedagogiikan hyödyntämiseen ja erilaisten digitaalisten laitteiden käyttöön. Digitaalisen pedagogiikan määrittäminen oli haastatelussa haastavaa. Kumpikaan haastateltavista ei suoranaisesti määritellyt digitaalisen pedagogiikan käsitettä vaan luettelivat siihen liittyviä asioita. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen esiopettajat hyödyntävät laajasti digitaalista pedagogiikkaa esiopetuksen tukena. Tutkimus voitaisiin toteuttaa myöhemmin uudestaan, jolloin selviäisi lisääntykö digitaalisen pedagogiikan käyttö esiopetuksessa.

Avainsanat: digitaalinen pedagogiikka, digitaalinen ympäristö, digitaalisuus, esiopetus, varhaiskasvatuksen opettajan digitaalinen osaaminen

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Teoreettinen viitekehys	6
2.1	Digitaalisen pedagogiikan määritelmä	6
2.2	Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja digitaalinen pedagogiikka	6
2.2.1	Digitaalisen pedagogiikan käyttö varhaiskasvatuksessa	7
2.2.2	Varhaiskasvatuksen opettajan valmiudet digitaalisen pedagogiikan hyödyntämiseen	8
2.3	Digitaalisen osaamisen pääalueet	8
3	Tutkimusongelma	10
4	Menetelmä	11
4.1	Osallistujat ja tutkimuksen toteutus	11
4.1.1	Haastattelu	11
4.1.2	Havainnointi	11
4.2	Aineiston käsittely ja analyysi	12
5	Tulokset	13
5.1	Digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen opetuksessa	13
5.2	Digitaalisen pedagogiikan määritelmä	16
5.3	Käytännön taidot ja oma tuottaminen	17
6	Pohdinta	18
7	Eettisyys	20
	Lähteet	21
	Liitteet	25

1 Johdanto

Digitaalisella pedagogiikalla tarkoitetaan tieto- ja viestintäteknisten välineiden ja sovellusten, verkko-oppimisympäristöjen ja sosiaalisen median käyttöä opetuksessa, ohjauksessa, oppimisessa ja opiskelussa (Koli, 2019). Digitaalinen osaaminen on määritelty kansalaistaidoksi. Sitä tarvitaan vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa sekä oppimisessa (Salomaa & Palsa, 2019). Koronan aikana tarve digitaalisille taidoille ja koulutuksille tuli laajasti esille kun etenkin kouluissa etäopetukseen siirryttiin laajasti ja nopeasti (Opetushallitus [OPH], 2022a).

Digitaalisuus on nykypäivänä osa lähes jokaisen ihmisen arkipäivää ja osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Media ja digitaalinen ympäristö ovat lapsille merkittäviä kasvuympäristöjä kodin ja päiväkodin ohella (Kupiainen, 2007).

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. Aiempien tutkimusten perusteella varhaiskasvattajien suhtautuminen tietokoneisiin on enimmäkseen myönteistä tai pohdiskelevaa (Kemppinen, 1997).

Kaartokallion tutkimuksesta selviää, että 5–6-vuotiaat lapset käyttävät digitaalista mediaa keskimäärin yhden tunnin päivässä (Kaartokallio, 2020). Lisäksi aiemmissä tutkimuksissa on pohdittu pitääkö varhaiskasvatuksessa olla yhtä paljon digitaalisuutta kuin lasten päivittäisessä toiminnassa kotona (Edwards ym. 2017).

Digitaalisen osaamisen ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kokonaisuus muodostuu neljästä pääalueesta, joita ovat: Käytännön taidot ja oma tuottaminen, turvallisuus ja vastuullisuus, tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely sekä vuorovaikutus (OPH, 2024).

Esiopetuksessa lasten kanssa tutustutaan mediaan ja kokeillaan median tuottamista leikinomaisesti (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014). Esiopetus on maksutonta opetusta, jota lapset saavat vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin ja peleihin. Tieto- ja viestintäteknologian avulla tuetaan lasten vuorovaikutustaitoja, oppimisen taitoja sekä vähitellen kehittyvää kirjoitus- ja lukutaitoa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa itse edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja (Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2014).

Digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen esiopetuksessa on tärkeä aihe tutkittavaksi, sillä digitaalisten laitteiden käyttö on yleistynyt viime vuosikymmenten aikana laajasti myös varhaiskasvatuksessa. Oma tutkimukseni selvittää millaisissa tilanteissa varhaiskasvatuksen esiopettajat käyttävät opetuksen tukena digitaalista pedagogiikkaa ja kuinka paljon. Tutkimuksessani pyrin selvittämään, miten varhaiskasvatuksen esiopettaja määrittelee digitaalisen pedagogiikan esiopetuksessa sekä millaista digitaalista toimintaa varhaiskasvatuksen esiopettaja hyödyntää opetuksessa.

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Digitaalisen pedagogiikan määritelmä

Digitaalisella pedagogiikalla tarkoitetaan tieto- ja viestintäteknisten välineiden ja sovellusten, verkko-oppimisympäristöjen ja sosiaalisen median mielekästä käyttöä opetuksessa, ohjauksessa, oppimisessa ja opiskelussa. Digitaalinen pedagogiikka sisältää sopivassa suhteessa sekä tekniikkaa että pedagogiikkaa (Koli, 2019). Digipedagogiikassa teknologiaa sovelletaan oppimisen tukemiseen.

2.2 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja digitaalinen pedagogiikka

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta yhteistyössä kotien kanssa. Digitaalisia välineitä, ympäristöjä ja sovelluksia hyödynnetään varhaiskasvatuksen tukena esimerkiksi dokumentoinnissa, leikissä, vuorovaikutuksessa, peleissä, tarkastelussa, toiminnassa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Lapsia ohjataan digitaalisten ympäristöjen monipuoliseen, vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön (OPH, 2022b).

Esiopetuksessa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin ja peleihin. Lasten vuorovaikutustaitoja, oppimisen taitoja sekä vähitellen kehittyvää kirjoitus- ja lukutaitoa tuetaan tieto- ja viestintäteknologian avulla. Mediaan tutustutaan ja sen tuottamista kokeillaan leikinomaisesti. Lasten kanssa harjoitellaan laitteiden ja välineiden turvallista käyttöä ja kokeillaan teknologisia ratkaisuja (OPH, 2014).

Kuten molemmista määritelmistä huomataan, ei tietokoneita, tabletteja tai muita konkreettisia teknologiatyyppejä mainita esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kertaakaan. Tieto- ja viestintäteknologiasta kirjoitetaan vain yleisellä tasolla arjen teknologiana (Mertala, 2020).

2.2.1 Digitaalisen pedagogiikan käyttö varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan opetuksen, hoidon sekä kasvatuksen kokonaisuutta, jossa pedagogiikan merkitystä painotetaan (Varhaiskasvatuslaki, 540/2018). Digitaalisen pedagogiikan toiminnan suunnittelua varhaiskasvatuksessa määrittävät kasvattajan kiinnostus ilmiön käsittelyyn, pedagoginen asiantuntemus sekä työyhteisön tuki. Kasvattajan oma mielenkiinto digitaalista pedagogiikkaa kohtaan on olennaista toimintaa suunniteltaessa ja toteuttaessa (Valkonen ym., 2017).

Opetushallituksen mukaan digitalisaatio etenee eri koulutusasteilla hyvin epätasaisesti. Selvityksestä ilmenee, että varhaiskasvatuksessa tilanne on heikoin. Digioppiminen ei muodosta tällä hetkellä yhtenäistä polkua läpi eri koulutusasteiden (OPH). Peruskouluun ja toisen asteen koulutukseen nähden digitaalisten laitteiden integroiminen varhaiskasvatukseen on ollut vähäistä ja hidasta (Palaiologou, 2016). Parhaimmillaan digitalisaatio lisääsi tasa-arvoa, kun kaikilla oppijoilla olisi tasapuoliset mahdollisuudet teknologian hyödyntämiseen (OPH). Digitaalisten välineiden ja sisältöjen, kuten esimerkiksi tablettien ja digitaalisten pelien käyttämisestä kasvatuksessa ja koulutuksessa käytetään myös nimitystä teknologiaintegraatio (Mertala, 2018). Tutkimusten mukaan jotkut ovat huolestuneita siitä, onko lasten digitaalisten laitteiden käyttö varhaiskasvatuksessa järkevää (National Association for the Education of Young Children, 2012). Aiemmissä tutkimuksissa on myös pohdittu, onko esimerkiksi alle 5-vuotiaiden digitaalisten laitteiden käytölle aidosti tarvetta (Cordes & Miller, 2000).

Opettajien tieto- ja viestintäteknologisissa taidoissa on havaittavissa suurta vaihtelua. Opetushallituksen mukaan kaikilla koulutusasteilla osa opettajista kokee tv-t-osaamisensa enintään kohtalaiseksi tai jopa heikoksi. Tv-t-osaamisella tarkoitetaan Tieto- ja viestintäteknologista osaamista. Käytössä olevien laitteiden ja perusohjelmiston käyttö sujuu, mutta pedagogiseen käyttöön liittyvä osaaminen on heikompaa (OPH, 2024). Tieto- ja viestintäteknikan koulutuksesta on tullut pakollinen osa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opettajien koulutusta (Casillas ym., 2020). Teknologia laajentaa leikin eri ulottuvuuksia monipuolisesti (Heljakka, 2024).

Pedagogiikalla tarkoitetaan vuorovaikutteista toimintaa, jolla pyritään edistämään yksilön oppimista (Watkins & Mortimore, 1999). Varhaiskasvatuksen yhteydessä pedagogiikan

määrittely keskittyy usein vuorovaikutukseen lasten ja aikuisten välillä sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön tietoiseen ja tavoitteelliseen toimintaan (Siraj-Blatford, 2008). Varhaiskasvatuksessa kasvattajan asiantuntemus ja pätevyys ilmenee pedagogisesti perusteltavissa olevalla suunnittelulla ja toteutuksella. Digitaalisten laitteiden parissa ei siis ainoastaan tehdä asioita ilman suunnitelmaa (Valkonen ym., 2017). Toiminnan tulee olla myös pedagogisesti perusteltavissa (Mannerheimin lastensuojeluliitto). Pihlajan ja Kankaan (2023) tekemässä tutkimuksessa selviää, että tieto- ja viestintäteknologian käyttöä ei mainittu millään tavalla 23% tutkimukseen valikoiduista varhaiskasvatussuunnitelmista.

2.2.2 Varhaiskasvatuksen opettajan valmiudet digitaalisen pedagogiikan hyödyntämiseen

Varhaiskasvatuksessa opettajan tulisi käyttää digitaalista pedagogiikkaa tasavertaisesti. Jokaisella lapsella tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet digitaaliseen osaamiseen (United Nations, 2021). Monissa päiväkodeissa järjestetään erilaisia koulutuksia liittyen digitaalisten laitteiden käyttöön. Näiden koulutusten myötä varhaiskasvatuksen henkilökunta saa uutta tietoa ja osaamista, jota käytetään arjessa lasten kanssa. Kasvatuksellisin perustein jokaisella varhaiskasvattajilla tulisi olla välineet perustyyön tekemiseen ja näin ollen digitaalisen pedagogiikan hyödyntämiseen (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti [KAVI]).

2.3 Digitaalisen osaamisen pääalueet

Opetushallituksen mukaan digitaalisen osaamisen ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kokonaisuus muodostuu neljästä pääalueesta, joita ovat: Käytännön taidot ja oma tuottaminen, turvallisuus ja vastuullisuus, tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely sekä vuorovaikutus (OPH, 2024). Seuraavat määritelmät ja digitaalisen osaamisen pääalueiden kuvaukset ovat peräisin Opetushallituksen ePerusteet palvelusta ja niitä kuvataan taulukossa 1.

Taulukko 1.

Digitaalisen osaamisen pääalueet mukaillen OPH:n digitaalisen osaamisen määritelmiä
(OPH, 2024)

Digitaalisen osaamisen pääalueet	Pääalueiden sisällön kuvaukset
Käytännön taidot ja oma tuottaminen	<ul style="list-style-type: none"> -Varmistetaan digitaalisten laitteiden asianmukainen käyttö -Digitaalisen osaamisen täydennyskoulutukseen osallistuminen -Oppimisympäristön välineet ja laitteet tehdään tutuiksi lapsille -Laitteiden turvallisen ja vastuullisen käytön opettelu lasten kanssa -Opetellaan nimeämään digitaalisia välineitä -Keskustellaan teknologian merkityksestä -Tutkitaan leluja ja niiden toimintaperiaatteita -Henkilöstö osaa hakea tukea ja apua digitaalisten välineiden ja ympäristöjen käyttöön
Turvallisuus ja vastuullisuus	<ul style="list-style-type: none"> -Huoltajien kanssa sovitaan kuvien ottamisesta ja julkaisemisesta -Keskustellaan huoltajien kanssa digitaalisten ympäristöjen käytöstä ja toimintatavoista -Tutustutaan digitaalisuuteen ja ajankohtaisiin ilmiöihin -Lasten käytössä on ainoastaan ikä- ja kehitystasoon sopivaa sisältöä -Vuorovaikutuksen tukena käytetään turvallisia digitaalisia palveluita -Keskustellaan tekijänoikeuksista ja luvista -Keskustellaan salasanoista ja käyttäjätunnuksista – miksi niitä ei jaeta -Henkilöstö on tietoinen turvaohjeista ja noudattaa niitä -Tutustutaan ikärajoihin ja niiden merkitykseen -Opetellaan toimintaperiaatteita teknisten ongelmien varalta -Pohditaan onko verkossa oleva tieto aina luotettavaa
Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely	<ul style="list-style-type: none"> -Haetaan tietoa lapsia kiinnostavista asioista sekä ajankohtaisista ilmiöistä -Harjoitellaan kriittisen tiedon arviointia -Selaimen peruskäyttöä ja hakusanojen käyttöä harjoitellaan -Luokittelua ja ryhmittelyä harjoitellaan pelien ja leikkien avulla digitaalisissa palveluissa -Kannustetaan lapsia luomaan kysymyksiä, joihin etsitään vastauksia digitaalisten laitteiden avulla -Sovelluksia sekä kuvia ja videoita käytetään monipuolisesti -Rikastetaan mielikuvitusta ja leikitellään digitaalisen ympäristön mahdollisuuksilla -Innostetaan lapsia tutkivaan työskentelyyn
Vuorovaikutus	<ul style="list-style-type: none"> -Harjoitellaan yhteisöllisiä tapoja työskennellä -Varmistetaan jokaisen lapsen monipuoliset osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet -Ylläpidetään myönteistä suhtautumista digitaalisiin vuorovaikutteisiin palveluihin -Ehkäistään kiusaamista -Harjoitetaan lasten sosioemotionaalisia taitoja monin eri keinoin -Harjoitellaan yhteydenottamista toisiin sekä hyviä käytöstapoja toimia digitaalisissa palveluissa

3 Tutkimusongelma

Tässä tutkimuksessa tavoitteena on selvittää miten varhaiskasvatuksen esiopettajat käyttävät digitaalista pedagogiikkaa esiopetuksessa sekä millaisen määritelmän he digitaaliselle pedagogiikalle antavat.

Tutkimuksen tehtävänä on selvittää millaista digitaalista pedagogiikkaa varhaiskasvatuksen esiopettajat hyödyntävät opetuksessaan ja millä tavalla sitä hyödynnetään. Lisäksi selvitetään, miten varhaiskasvatuksen esiopettaja määrittelee digitaalisen pedagogiikan. Tämän tutkimuksen tutkimuskysymykset ovat

1. Millaista digitaalista pedagogiikkaa varhaiskasvatuksen esiopettaja hyödyntää opetuksessaan ja millä tavalla?
  - 1.1 Mitä digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen varhaiskasvatuksen opetuksessa edellyttää esiopettajalta?
  - 1.2 Mistä varhaiskasvatuksen esiopettaja hankkii tarvittavan osaamisen digitaalisen pedagogiikan hyödyntämiseen?
2. Millä tavalla varhaiskasvatuksen esiopettaja määrittelee digitaalisen pedagogiikan esiopetuksessa?
3. Miten käytännön taidot ja oma tuottaminen digipedagogiikkaan liittyen näyttäytyvät esiopettajien määritelmissä

4 Menetelmä

Tutkimukseni on laadullinen tapaustutkimus. Tapaustutkimuksen tarkoituksena on tutkia syvällisesti yhtä tai muutamaa kohdetta. Tapaustutkimuksessa kohde eli tapaus tulee määritellä tarkasti (Stake, 2000). Laadullinen menetelmä aineiston hankinnassa on eduksi haastateltavien näkökulmien esille tuomisessa (Hirsjärvi ym., 2016). Laadullinen tutkimus tarkoittaa yksinkertaisimmillaan aineiston muodon kuvausta (Eskola & Suoranta, 1998).

4.1 Osallistujat ja tutkimuksen toteutus

Tutkimukseen osallistui kaksi varhaiskasvatuksen esiopettajaa Pirkanmaalaisesta päiväkodista. Osallistujat valikoituivat tutkimukseen saatavuuden ja aikataulullisten syiden perusteella. Osallistujille annettiin ennen haastattelua ja havainnointia tietosuojaseloste, jonka lisäksi heiltä pyydettiin allekirjoitus lomakkeeseen, jossa he ilmaisevat suostumuksensa tieteelliseen tutkimukseen. Suostumusta säilytetään tietoturvallisesti niin kauan kuin aineisto on tunnisteellisessa muodossa. Tutkimuksessa osallistujista käytetään lyhenteitä VO1 ja VO2, jotta heidän anonymiteettinsä säilyy.

4.1.1 Haastattelu

Haastattelussa molemmat osapuolet vaikuttavat haastattelutilanteeseen ja ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa (Eskola & Suoranta, 2015). Haastattelu toteutettiin puolistrukturoituna haastatteluna. Puolistrukturoidussa haastattelussa kaikille haastateltaville esitettiin samat kysymykset. Haastateltavat vastasivat kysymyksiin omin sanoin ennalta määriteltyjen vastausvaihtoehtojen sijaan (Eskola & Vastamäki, 2010). Haastattelu toteutettiin yksilöhaastatteluna. Haastateltavat kuuluivat kysymykset vasta haastatteluvaiheessa. Niitä ei siis toimitettu etukäteen. Haastattelujen jälkeen saatu aineisto litteroitiin. Haastattelukysymyksiä (Liite 2) miettiessä tärkeintä oli, että niiden perusteella saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin.

4.1.2 Havainnointi

”Havainnointia pidetään laadullisessa tutkimuksessa toisena yleisenä tiedonkeruumenetelmänä” (Tuomi & Sarajärvi, 2018 s. 93). Havainnointia voidaan

käyttää rinnan muiden tiedonkeruumenetelmien kanssa, kuten tässä tutkimuksessa yhdessä haastattelun kanssa (Hirsjärvi & Hurme, 2022). Havainnointi sijoittui kahdelle päivälle. Yksi päivä/esiopetusryhmä. Päivien aikana havainnoin opettajien digitaaliseen osaamiseen liittyvää toimintaa ja täytin itse tekemääni havainnointilomaketta (Liite 1). Havainnoinnin ajankohta sijoittui esikouluuikaan, joka oli havainnoitavassa päiväkotiyksikössä 8.30–12.30.

4.2 Aineiston käsittely ja analyysi

Aineisto on analysoitu teorialähtöisesti. Aineiston luokittelu perustuu siis aikaisempaan teoriaan. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä analysointi aloitetaan muodostamalla analyysirunko (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Alla olevassa taulukossa (Taulukko 2) on eritelty esimerkkejä varhaiskasvatuksen opettajien haastatteluissa esiin nousseista kommentista liittyen digitaalisen osaamisen neljään pääalueeseen.

Taulukko 2.

Esimerkki deduktiivisesta analyysistä

Esimerkkejä osallistujien vastauksista	Käytännön taidot ja oma tuottaminen	Turvallisuus ja vastuullisuus	Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely	Vuorovaikutus
VO1	”Jokainen käyttää haluamallaan tavalla ja oman osaamisensa puitteissa. Mitään pakkoa ei ole”	”Kun lapset käyttävät laitteita, on pääsy vain tietyille sivustoille ja tiettyihin sovelluksiin”	”Näytän lapsille kuvia eri aiheista ja ajankohtaisista asioista”	”Annetaan mahdollisuus koneiden käyttöön myös lapsille, jotka ehkä kotona eivät saa/pysty koneita käyttämään”
VO2	”Talon sisältä löytyy osaamista. Apua saa ja taito leviää”	”Tällä hetkellä tulee tosi vähän valokuvattua. Monilla lapsilla on valokuvauskielto”	”Kaikki sovellukset, joita on ladattu on digivastaavien lataamia. Ei saada itse latailla pädeille mitään muuta.”	”Joka ryhmä on tabletit lapsia varten hankkineet”

5 Tulokset

Tässä osiossa tarkastelen haastattelun ja havaintojen pohjalta tehtyjä tutkimustuloksia tutkimuskysymyksittäin. Tutkimukseen osallistuneet varhaiskasvatuksen esiopettajat on koodattu käyttäen ilmaisuja VO1 ja VO2

5.1 Digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen opetuksessa

Haastatteluissa selvisi, että VO1 käyttää esiopetuksen tukena eniten älytaulua (Taulukko 3). Älytaulua hyödynnetään muun muassa kirjatehtävien yhteydessä sekä ajankohtaisiin aiheisiin liittyvien kuvien näyttämässä. Eskarikirja sisältää digitehtäviä, joita ryhmä tekee älytaulun kautta. VO1 käytti älytaulua havainnointipäivän aikana yhteensä kaksi kertaa omasta aloitteestaan.

Tablettia VO1 käytti päivän aikana kerran. Tablettia ryhmässä käytetään esimerkiksi lasten valokuvaamiseen kasvunkansiota varten. Tablettia käytettiin lisäksi kerran lapsen aloitteesta tehtävien tekoon. Lapset saavat itse tehdä tableteilla erilaisia tehtäviä. Tehtävien teko painottuu erityisesti iltapäivään. Lisäksi tablettia käytetään esimerkiksi musiikin kuunteluun.

Dokumenttikameraa VO1 käytti havainnointipäivän aikana kerran.

Dokumenttikameran avulla VO1 näyttää esimerkiksi käsitöiden eri vaiheita ja lisäksi kirjan kuvia sekä tehtäviä.

Taulukko 3.

Digitaalisten laitteiden käyttökerrat ja aloitteet päivän aikana ryhmässä 1

Aloite / Laite	Tabletti	Älytaulu	Dokumenttikamera
Aikuisen	1	2	1
Lapsen	1		

Haastatteluissa selvisi, että VO2 käyttää esiopetuksen tukena eniten tablettia (Taulukko 4). Tablettia hän käyttää apuna esimerkiksi siirtymissä sekä eriyttäessä tehtäviä sekä ylös että alaspäin. Tablettia VO2 käytti päivän aikana yhteensä 3 kertaa.

Tablettia käytettiin lisäksi kerran lapsen aloitteesta eriyttävien matikkatehtävien tekoon.

Älytaulua VO2 käytti kaksi kertaa päivän aikana. Älytaululta näytettiin ohjetta peliin, jota lapset pelasivat oman pöydän ääressä parin kanssa. Älytaululle laitettiin lisäksi käyntiin matikkapeli, jota lapset pelasivat odotusajalla.

Timetimer oli käytössä ruokalassa. Timetimerin avulla lapset näkevät konkreettisesti kuinka paljon aikaa ruokailuun on vielä käytettävissä.

Lisäksi VO2 kertoo käyttävänsä päivän aikana puhelinta ja tietokonetta. Puhelin on aina mukana. Esimerkiksi lasten valokuvaus tapahtuu puhelimen avulla.

Valokuvauksesta puhuttaessa esiin nousi myös turvallisuuteen ja vastuullisuuteen liittyvät valokuvauskiellot.

Taulukko 4.

Digitaalisten laitteiden käyttökerrat ja aloitteet päivän aikana ryhmässä 2

Aloite/Laite	Tabletti	Älytaulu	Timetimer
Aikuisen	3	2	1
Lapsen	1		

Chromebook jäi molemmilla varhaiskasvatuksen opettajilla käyttämättä havainnontipäivän aikana. VO2 kertoo, ettei taito ole vielä niin vahva, että voisi useamman lapsen kanssa laitetta käyttää.

Digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen edellyttää opettajalta

Haastattelujen perusteella digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen esiopetuksessa vaatii opettajalta perehtymistä laitteisiin. VO1: ”Vaatii perehtymistä laitteisiin. Miten ne toimivat ja mitä kaikkea niillä voi tehdä”. Materiaaleihin on syytä tutustua ennen käyttöhetkeä, jotta käyttö on sujuvaa ja materiaali tuttu. Toinen haastateltavista kertoi, että heillä järjestetään erilaisia materiaaleihin tutustumisiltoja.

Digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen esiopetuksessa vaatii suunnittelua ja aikatauluttamista. Suunnittelu toteutetaan pääosin SAK-ajalla eli suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistyöajalla.

Haastatteluissa nostettiin esiin myös tila-asiat. Kaikissa tiloissa ei ole samoja laitteita, kuten esimerkiksi älytaulua, jonka kautta materiaalia voisi näyttää koko ryhmälle. Tila täytyy varata etukäteen ja isossa talossa, jossa on monta ryhmää ei haluttua tilaa aina saa käyttöönsä.

Viimeisenä esiin nostettiin oma rohkeus ja innokkuus digitaalista pedagogiikkaa ja sen hyödyntämistä kohtaan. Tarvitaan oma-aloitteisuutta, että laitteita oppii hyödyntämään opetuksen tukena. VO2: ”Digitaalisuus on tullut jäädäkseen ja se vaatii asennetta.”

Tarvittavan osaamisen hankkiminen digitaalisen pedagogiikan hyödyntämiseksi

Haastattelujen perusteella varhaiskasvatuksen esiopettajat hankkivat tarvittavat taidot digitaalisen pedagogiikan hyödyntämiseen pääosin erilaisten koulutusten kautta. Koulutuksissa asiantuntija tulee paikan päälle opettamaan varhaiskasvatuksen henkilökunnalle erilaisten digitaalisten laitteiden käyttöä. Viimeisimpänä koulutuksena esiin nostettiin Chromebook-koulutus. Haastatteluissa mainittiinkin, että laitteista Chromebookin käyttö jää toistaiseksi vähimmälle sillä sen käyttöä vielä opetellaan ja pohditaan miten käyttää monipuolisemmin. Taulukossa 5 on eritelty varhaiskasvatuksen esiopettajien kommentteja eriteltyinä digitaalisen osaamisen pääalueisiin. Molemmat varhaiskasvatuksen esiopettajat mainitsivat haastattelussa digiopettajat/digi-ihmiset, jotka käyvät ryhmässä silloin tällöin ja pyydetessä antamassa neuvoja ja ohjeita. Viime vuonna jokaisessa ryhmässä oli oma digivastaava, jota koulutettiin sekä lisäksi kuukausittainen digitiimi.

Päiväkotiyksikön sisältä löytyy osaamista ja pyydetessä apua saa myös työkaverilta. Näin osaaminen leviää. Lisäksi itse kokeilemalla hankitaan taitoja ja harjoitellaan laitteiden käyttöä.

Taulukko 5.

Varhaiskasvatuksen opettajien haastattelujen vastaukset digitaalisen osaamisen pääalueisiin eriteltyinä

Digitaalisen osaamisen pääalue	Käytännön taidot ja oma tuottaminen	Turvallisuus ja vastuullisuus	Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely	Vuorovaikutus
Varhaiskasvatuksen opettaja 1	<ul style="list-style-type: none"> -Erilaiset koulutukset -Chromebook-koulutus -Digivastaavat auttavat -Koneisiin perehtyminen -Erilaisia materiaaleihin tutustumisiltoja -Mitään pakkoa ei ole -Olisi hyvä, jos jokaisella olisi samanveroiset koneet ja mahdollisuudet niiden käyttöön 	<ul style="list-style-type: none"> -Lasten valokuvaaminen -Ajankohtaisiin ilmiöihin tutustuminen lasten kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> -Ajankohtaisiin ilmiöihin tutustuminen lasten kanssa -Näytän lapsille kuvia eri aiheista 	<ul style="list-style-type: none"> -Mahdollisuus koneiden käyttöön kaikille lapsille -Opetellaan taitoja koulua varten
Varhaiskasvatuksen opettaja 2	<ul style="list-style-type: none"> -Kaksi digiopettajaa -Digivastaavat -Talon sisältä löytyy osaamista -Yhteisön tuki -Kuukausittain digitiimi -Digihankkeet -Taito leviää -Taidot ei löydy automaattisesti -Vaatii rohkeutta ja innokkuutta 	<ul style="list-style-type: none"> -Valokuvauskiellot -Kaikki ladatut pelit yms. ovat lapsille sopivia ja turvallisia (Digitvastaavien lataamia) 	<ul style="list-style-type: none"> -Ladataan lapsille sopivia pelejä -Ei tarkoita, että lapset pelaisivat tuntitolkulla 	<ul style="list-style-type: none"> -Tabletit on jokaiseen ryhmään hankittu lapsia varten

5.2 Digitaalisen pedagogiikan määritelmä

Kumpikaan haastateltavista ei antanut suoranaista määritelmää siitä, mitä digitaalinen pedagogiikka tarkoittaa.

Haastattelussa nostettiin esiin esimerkiksi seuraavia asioita digitaalisen pedagogiikan määritelmää kysyttäessä:

”Digitaalisia laitteita käytetään tehtävien tekemisen ja opetuksen tukena”: VO1

”Digitaalinen pedagogiikka mahdollistaa digitaalisten laitteiden käytön myös niille lapsille, joilla ei siihen ole mahdollisuutta kotioloissa.”: VO1

”Digitaalinen pedagogiikka meidän ryhmässämme tarkoittaa tällä hetkellä lähinnä eskarikirjaa tukevan materiaalin hyödyntämistä opetuksen tukena.”: VO2

Lisäksi vastauksissa mainittiin taitojen harjoittelu koulua varten.

5.3 Käytännön taidot ja oma tuottaminen

Käytännön taitoihin ja omaan tuottamiseen liittyen haastatteluissa nousivat esiin erityisesti koulutusmahdollisuudet, joita päiväkotityöntekijöilleen järjestää. ”Erilaiset koulutukset”, ”Chromebook-koulutus”.

Haastateltavat varhaiskasvatuksen esiopettajat vaikuttivat myös tietävän mistä saa tarvittaessa apua ja osaavat sitä tarvittaessa hakea. ”Talonsisältä löytyy osaamista”, ”Apua saa aina ja taito leviää”. Avun pyytäminen on tärkeässä roolissa omien taitojen kehittämisessä.

Lasten oppimisympäristössä olevat laitteet ja välineet on tehty lapsille tutuiksi. Toisen varhaiskasvatuksen opettajan ryhmässä esimerkiksi tietokoneeseen on laitettu tarra, jossa lukee tavutetusti ”tie-to-ko-ne”. Näin teksti on lapsille helpommin ymmärrettävissä ja laitteiston nimeämistä on harjoiteltu. Molemmissa ryhmissä digitaalisia laitteita käytetään monipuolisesti ja laitteet ovat lapsille tuttuja entuudestaan.

Omaa tuottamista lasten kanssa harjoitellaan esimerkiksi erilaisia esitelmiä ja kuvia tekemällä. Sovellusten avulla kuvia on helppo muokata ja lapset saavat tehdä erikseen sovituista aiheista omia teoksia. Usein aiheet liittyvät esimerkiksi juhlapyyhiin tai vuodenaikoihin.

6 Pohdinta

Tutkimuksen tehtävänä oli selvittää millaista digitaalista pedagogiikkaa varhaiskasvatuksen esiopettajat hyödyntävät opetuksessaan sekä millä tavalla ja miten varhaiskasvatuksen esiopettaja määrittelee digitaalisen pedagogiikan. Tutkimuksessa selvitettiin lisäksi, miten käytännön taidot ja oma tuottaminen digipedagogiikkaan liittyen näkyvät varhaiskasvatuksen esiopettajien määritelmässä.

Haastatteluissa selvisi, että digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa vaatii esiopettajalta perehtymistä laitteisiin. Myös käytettävään materiaaliin on tutustuttava etukäteen. Haastateltavien varhaiskasvatuksen esiopettajien yksikössä työntekijät saavat kattavan ja laajan koulutukset digitaalisten laitteiden käyttöön sekä digitaalisen pedagogiikan hyödyntämiseen. Eri päiväkotiyksiköissä on kuitenkin erilaiset mahdollisuudet ja resurssit. Lisäksi teknologian käytölle on erilaisia vaatimuksia kussakin ympäristössä (Edwards ym. 2017). On huolehdittava, että ryhmässä on riittävä määrä kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöä (Varhaiskasvatuslaki, 540/2018), tällöin myös digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen suunnitelmien mukaisesti on helpompaa. KAVI:n raportissa mainittiinkin mediakasvatuksen kehittämisen suurimmaksi puutteeksi erilaiset henkilöstöresurssit, kuten esimerkiksi sijaispula (KAVI). Digitaalisiin laitteisiin käytettävä raha päiväkodeissa ja kouluissa on jo nyt todella suuri ja summa tulee kasvamaan tulevien vuosien aikana (Cordes & Miller, 2000). Oman kaupungin/kunnan ohjeistukset ja varhaiskasvatussuunnitelmat digitaalisen pedagogiikan käyttöön liittyen sekä tiimin jäsenten mielipiteet ja tottumukset vaikuttavat siihen, miten paljon digitaalista pedagogiikkaa ryhmässä käytetään. Paikallisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa kontekstoinnit digitaalisen osamaamisen sekä tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen osalta ovat eri tasoisia, jonka vuoksi olisi tärkeä ottaa huomioon eri resurssit ja muut toimintaan vaikuttavat tekijät (Pihlaja & Kangas, 2023).

Saatujen tutkimustulosten perusteella digitaalisen pedagogiikan määrittely oli haastavaa eikä kumpikaan varhaiskasvatuksen esiopettajista antanut tarkkaa määritelmää käsitteelle. Haastatteluissa varhaiskasvatuksen esiopettajat puhuivat myös tieto- ja viestintäteknologiseen osaamiseen liittyvistä asioista kun kysymys koski ainoastaan digitaalisen pedagogiikan osaamista. Taidoista puhuttaessa toinen varhaiskasvatuksen esiopettajista mainitsi, että nuorilla digitaalisten laitteiden käyttötaidot karttuvat usein koulun ja opiskelujen myötä luonnostaan. Kokeneempien ja aikaisemmin valmistuneiden varhaiskasvatuksen esiopettajien

koulutukseen ei ole kuulunut yhtä paljon digitaalisuutta kuin nykyajan opintoihin. Aiempien tutkimusten perusteella varhaiskasvatuksen opettajien asenteet tietokoneita kohtaan ovat kuitenkin olleet samansuuntaisia iästä riippumatta (Kemppinen, 1997). Tämä on merkityksellistä sillä jokaisen aikuisen on tärkeä osoittaa kiinnostusta lapsen mediasuhteeseen (Kaartokallio, 2020).

Tutkimuksessani olisi voinut olla useampi haastateltava/havainnoitava, jolloin tulokset olisivat luultavasti olleet laajemmat ja moninaisemmat. Jatkotutkimuksena voitaisiin toteuttaa sama haastattelu ja havainnointi esimerkiksi eri maakunnissa, jolloin saataisiin tietoa siitä miten digitaalista pedagogiikkaa, käytetään koko Suomen tasolla. Sama tutkimus voitaisiin myös uusina esimerkiksi viiden vuoden kuluttua ja verrata onko digitaalisten laitteiden käyttö esiopetukseen tukena lisääntynyt ja millä tavalla. Suomessa tällä hetkellä tarjolla oleva mediakasvatus on johdonmukaista ja järjestelmällistä (Salomaa & Palsa, 2019).

Tutkimuksestani saatua tietoa voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen esiopettajien digitaalisen pedagogiikan havainnointiin ja sen avulla ymmärretään mihin digitaalista pedagogiikkaa hyödynnetään. Digitaalinen osaaminen sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on tarpeellista myös tulevaisuudessa – ei vain tässä hetkessä (Mertala, 2020).

7 Eettisyys

Tutkimusmenetelmänä käytin haastattelua ja havainnointia. Havainnointipäivä oli tavallinen esiopetuspäivä, mutta varhaiskasvatuksen esiopettajat tiesivät, että tulen havainnoimaan heidän toimintaansa digitaalisen pedagogiikan parissa. Tämä on saattanut vaikuttaa päivän suunnitteluun. Havainnoinnin olisi voinut toteuttaa myös eri aikoina, jolloin olisi varmistunut, että kyseessä on pysyvä ilmiö (Eskola & Suoranta, 2015). Havainnointi toteutettiin ennen haastattelua.

Haastatellessani varhaiskasvatuksen esiopettajia kysymykset ovat avoimia ja molemmille esitetään samat kysymykset. Haastattelut suoritettiin päiväkotiympäristössä. Haastattelut tallennettiin kirjastosta lainatulle nauhurille, josta ne poistettiin kuuntelun ja litteroinnin jälkeen. Litteroinnit ja muut tiedostot hävitetään käsittelyn jälkeen tietoturvallisesti. Osallistujille annettiin ennen haastattelua ja havainnointia tietosuojaseloste, jonka lisäksi heiltä pyydettiin allekirjoitus lomakkeeseen, jossa he ilmaisevat suostumuksensa tieteelliseen tutkimukseen. Suostumusta säilytetään tietoturvallisesti niin kauan kuin aineisto on tunnisteellisessa muodossa.

Haastattelulla on aineistonkeruumenetelmänä joitain rajoituksia ja haasteita. Ihmisen tapa puhua ja toimia voi olla erilaista tilanteen mukaan. Haastateltava saattaa puhua ja toimia jo haastattelutilanteen vuoksi eri tavalla (Taylor ym., 2015). Haastateltava saattaa lisäksi puhua annetun aiheen ohi ja antaa tietoja, joita haastattelija ei ole kysynyt (Hirsjärvi ym., 2009).

Tutkimuksessani olen kuvannut aineistoa niin luotettavasti kuin se vain on mahdollista. Tieteellinen tutkimus on hyväksyttävä ja luotettava vain jos tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön vaatimalla tavalla (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2024).

Lähteet

- Casillas, S., Cabezas, M., García, F. (2020). Digital Competence of Early Childhood Education Teachers: Attitude, Knowledge and Use of ICT. *European journal of Teacher Education*. 43(2), 210-223
- Cordes, C. & Miller, E. (2000). *Fool's Gold: A Critical Look at Computer in Childhood*. Alliance for Childhood. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED445803.pdf>
- Edwards, S., Henderson, M., Gronn, D., Scott, A., & Mirkhil, M. (2017). Digital disconnect or digital difference? A socio-ecological perspective on young children's technology use in the home and the early childhood centre. *Technology, Pedagogy and Education*, 26(1), 1-17
<http://dx.doi.org/10.1080/1475939X.2016.1152291>
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2015). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.
- Eskola, J. & Vastamäki, J. (2010). *Teemahaastattelu: opit ja opetukset*. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin. PS-Kustannus.
- Heljakka, K. (2024). *How play moves us. Toys, Technologies, and Mobility in a Digital World*. [Väitöskirja, Turun yliopisto] Utupub.
<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/176418/AnnalesB658Heljakka.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Hirsjärvi, S., Hurme, H. (2022). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita*. Tammi
- Kaartokallio, S. (2020). *Varhaiskasvatusikäisten lasten digitaalisen median käyttö ja sen tukeminen kodin ja päiväkodin yhteistyössä. Vanhempien ja päiväkodin henkilöstön näkemyksiä*. [Pro gradu-tutkielma, Helsingin yliopisto] HELDA Helsingin yliopiston avoin julkaisuarkisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstreams/25a95be1-ba2f-4ee8-a005-483442552dbf/download>

KAVI. (Julkaisuaika tuntematon) *Mediakasvatus kuuluu kuvaan varhaiskasvatuksessa.*

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. Haettu 16.4.2024 osoitteesta:

<https://www.mediataitokoulu.fi/kuuluukuvaan.pdf>

Kempainen, S. (1997). *Varhaiskasvattajan suhtautuminen tietokoneeseen ja sen käyttöön päiväkodissa.* [Pro gradu-tutkielma, Jyväskylän yliopisto] JYX-Julkaisuarkisto.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/18126/667.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Koli, H. (2019). *Digipedagogiikka.* Podcast Finna.fi-palvelussa. Viitattu 19.2.2024

<https://finna.fi/L1Record/aoe.3/Details>

Kupiainen, R. (2007). *Pienten lasten medialukutaito.* Teoksessa Pentikäinen, L., Ruhala, A. & Niinistö, H. *Mediametkaa! Osa 2 Kasvattajan matkaopas lasten mediamaailmaan.*

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (2017). *Media varhaiskasvatuksessa. Tukea tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen.* Haettu 1.3.2024 osoitteesta:

https://cdn.mll.fi/prod/2017/06/28154551/media_varhaiskasvatuksessa_nettiin.pdf

Mertala, P. (2018). Kahden maailman kohtauspisteessä? Varhaiskasvatuksen teknologiaintegraation kolmatta tilaa kartoittamassa. *Varhaiskasvatuksen Tiedelehti* 7(1), 171

Mertala, P. (2020). Laaja-alaisen tieto- ja viestintäteknologiaosaamisen tukeminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. *Varhaiskasvatuksen Tiedelehti* 9(1), 8

National Association for the Education of Young Children. 2012. *Technology and Interactive Media as Tools in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8.*

Haettu 23.2.2024 osoitteesta: https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/position-statements/ps_technology.pdf

OPH. (2024). *Digitaalisen osaamisen kuvaukset.* Opetushallitus. Haettu 2.3.2024 osoitteesta:

https://miro.com/app/board/o9J_IVNiRFg=?invite_link_id=62329633892

OPH. (2014). *Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet.* Helsinki. Opetushallitus

OPH. (2022a) *Digitaalinen osaaminen korostuu entistä enemmän tulevaisuudessa.*

Opetushallitus. Haettu 1.4.2024 osoitteesta: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2022/digitaalinen-osaaminen-korostuu-entista-enemman-tulevaisuudessa>

OPH. (Julkaisuaika tuntematon) *Mitä on esiopetus?* Opetushallitus. Haettu 2.4.2024 osoitteesta: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-esiopetus>

OPH. (2022b). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. Helsinki. Opetushallitus

Palaiologou, I. (2016). *Teachers' dispositions towards the role of digital devices in play-based pedagogy in early childhood education*. *Early Years. An International Research Journal*
<https://doi.org/10.1080/09575146.2016.1174816>

Pihlaja, P. & Kangas, M. (2023) Varhaiskasvatussuunnitelma osana ohjausjärjestelmää: Tieto- ja viestintäteknologian käytön ja digitaalisen osaamisen kontekstointi. *Journal of Early Childhood Education Research*, 12(2), 1-33 <https://doi.org/10.58955/jecer.v12i2.119663>

Salomaa, S. & Palsa, L. (2019). *Media literacy in Finland. National media education policy*. Ministry of Education and Culture.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162065/OKM_2019_39.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Siraj-Blatchford, I. (2008). Understanding the relationship between curriculum, pedagogy and progression in learning in early childhood. *Hong Kong Journal of Early Childhood*, 7(2), 6–13. <https://ro.uow.edu.au/sspapers/1237>

Stake, R. (2000). *Qualitative research*. (3. Painos). Sage Publications.

Taylor, S. J., Bogdan, R., & DeVault, M. (2015). *Introduction to Qualitative Research Methods: A Guidebook and Resource*.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.

TENK. (2024) *Hyvä tieteellinen käytäntö*. Tutkimuseettinen neuvottelukunta Haettu: 14.4.2024 osoitteesta: <https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytando-htk>

United Nations. (2021). *General comment No. 23(2021) on children's rights in relation to the digital environment. Convention on the Rights of the Child*. Haettu: 12.4.2024 osoitteesta: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2fC%2fGC%2f25&Lang=en

Valkonen, S., Kiesiläinen, I., Mertala, P., Rislakki, J. & Salomaa, S. (2017). *Media varhaiskasvatuksessa –Tukea tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen.*

Varhaiskasvatustai. (540/2018). <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>

Watkins, C., & Mortimore, P. (1999). *Pedagogy: What do we know?* Teoksessa P. Mortimore (Toim.), *Understanding pedagogy and its impact on learnin.* Paul Chapman Ltd.

Liitteet

Liite 1

Digitaalisen toiminnan havainnointilomake

Aika / laite	Opettaja tai lapsi	Puhelin	Tabletti	Älytaulu	Tietokone	Muuta*/**	Selitys
8.30–8.50							
8.50–9.10							
9.10–9.30							
9.30–9.50							
9.50–10.10							
10.10–10.30							
10.30–10.50							
10.50–11.10							
11.10–11.30							
11.30–11.50							
11.50–12.10							
12.10–12.30							
12.30–12.50							
12.50–13.10							
13.10–13.30							

*Lapsen aloite/Aikuisen aloite

**Muun digitaalisen laitteen käyttö

Liite 2*Kandidaatin tutkielman haastattelukysymykset*

1. Mitä digitaalisia laitteita käytät esiopetuksen tukena?
  - Mitä laitetta eniten?
  - Minkä laitteen käyttö jää vähemmälle ja miksi?
2. Missä tilanteissa hyödynnät digitaalisia laitteita?
4. Miten hyödynnät tallentamaasi digitaalista materiaalia omassa toiminnassa lasten kanssa?
5. Millä tavalla digitaalisesta pedagogiikan käytöstä on keskusteltu ja sovittu yhteisön/päiväkodin tasolla?
6. Miten yhteisö tukee digitaalisen pedagogiikan käyttöä?
7. Kerro omin sanoin mitä digitaalisen pedagogiikan hyödyntäminen esiopetuksessa vaatii opettajalta
  - Mistä saat tarvittavan osaamisen ja taidot?
8. Dokumentoitko lasten toimintaa digitaalisen pedagogiikan parissa?
9. Haluatko kertoa/lisätä jotakin käytyyn keskusteluun digitaalisesta pedagogiikasta ja sen käytöstä esiopetuksessa?
10. Kerro omin sanoin mitä digitaalinen pedagogiikka esiopetuksessa sinun mielestäsi on